

Espezialitate hizkeren didaktika Europako Unibertsitate Eremuan

Gaitasunetara zuzendutako irakasbidea¹

Joseba Ezeiza Ramos (UPV/EHU, Euskal Filologia Saila)

¹ Lan hau bi ikerketa proiekturi atxikitzen zaie: PREST ikerketa egitasmoa (EHU-GFA/O7) eta GARATERM (EJIE07/07).

Duela bi urte inguru, “Espezialitate-hizkeren eta terminologiaren II. jardunaldietan” aurkeztu nuen jada gai honi buruzko komunikazio bat (Ik. Ezeiza, 2007-a). Harako hartan gainbegiratu bat eman nahi izan nion espezialitate hizkeren didaktikak azken urteotan egindako ibilbideari. Berrikuspen hartan saiatu nintzen azaltzen zein irizpide linguistiko, psikolinguistiko eta metodologikok ematen dioten funtsa azken urteotan espezialitate-hizkeren irakaskuntzan indarra hartuz joan den eredu didaktikoari.

Idea eta proposamen horiek oso lausoak ziruditen orain oso gutxira arte; alabaina, gorputz didaktiko sendoa josi dute Europako Unibertsitate Eremuan. Hori dela eta, egokia iruditu zait gaiari berriro heldu eta beste astindu bat ematea artikulua honetan. Oraingoan, goi mailako unibertsitateko ikasketen marko berriak ezartzen duen testuinguruan egingo dut espezialitate-hizkeren didaktikaren azterketa.

Ildo horretatik, hiru dira hurrengo orrialdeotan jorratuko ditudan kontuak.

- Lehenik eta behin, argibide batzuk emango ditut Europako Unibertsitate Eremuak dakartzan berrikuntzei buruz.
- Ondoren, saiaturako naiz azaltzen zein diren Europako Unibertsitate Eremuak berak aldarrikatzen duen eredu didaktikoaren gakoak
- Azkenik, gaingiroki aurkeztuko dut EHUren Euskal Filologia Sailak esku artean duen proiektu bat, Europako Unibertsitate Eremuak (EUE) zabaldu duen bide horretatik abiatzea bilatzen duena.

1. KOMUNIKAZIORAKO GAITASUNEN GARRANTZIA EUEan

Jakina denez, Europako Unibertsitate Eremuak goi mailako ikasketen konbergentzia bilatzen du Europako Batasunaren barrutian (González, 2007). Eta konbergentzia horrek hainbat aldaketa ekarri ditu unibertsitateari. Izan ere, goi mailako ikasketen jomugak norabide berriak jartzea eskatzen du. Eredu honen arabera, unibertsitatearen helburua da ikasleak gaitzea eraginkortasunez egin ahal izan ditzaten aurrez finkaturik etorriko diren eginkizun akademiko, profesional eta sozialak; beti ere, tituludun horientzat gizarateak aurreikusten dituen ardurak gogoan, eta gizarateak berak arlo bakoitzean dituen lehentasunak kontuan hartuta. Horrexegatik atxikitzen zaio hain estu EUEari “gaitasunetara zuzendutako irakasbidea” izena hartu duen jokabide metodologikoa².

Hurbilpen didaktiko honek dezente nahastu ditu unibertsitatearen bazterak azken hilabeteotan, eta hauts hainbat ere harrotu ditu bertan. Baina, beharbada, komeni da argitzea gaitasunetara zuzendutako irakasbidea ez dela, berez, hurbilpen metodologiko berria. Izan ere, aspaldi bota zituen erroak gure inguruan lan giroko Etengabeko Prestakuntza³ edota Lanbide Heziketan⁴. Derrigorrezko Hezkuntza ere oraintsu sartu da jokabide hau curriculum berriaren eskutik⁵. Bestalde, eta komunikaziorako gaitasunez ari garelarik, esan beharra dago EUEak ekarritako haizeak onuragarriak izan direla. Izan ere, marko berri honek unibertsitatearen jomugen eta lehentasunen lehen lerroan jarri ditu komunikaziorako gaitasunak. Hori egiaztatzeke EUEari begira argitaratu diren dokumentuetara jo besterik ez dugu.

² Ik. Le Boterf (2000), Barnett (2001), Europako Batzordea (2002), Alberici eta Serreri (2005), Goñi (2005), Navío (2005), Fenner eta Newby (2006), Rodríguez (2006), Zabalza (2006), Europako Kontseilua (2007), Zabala eta Arnau (2007), Ezeiza et al. (2007)...

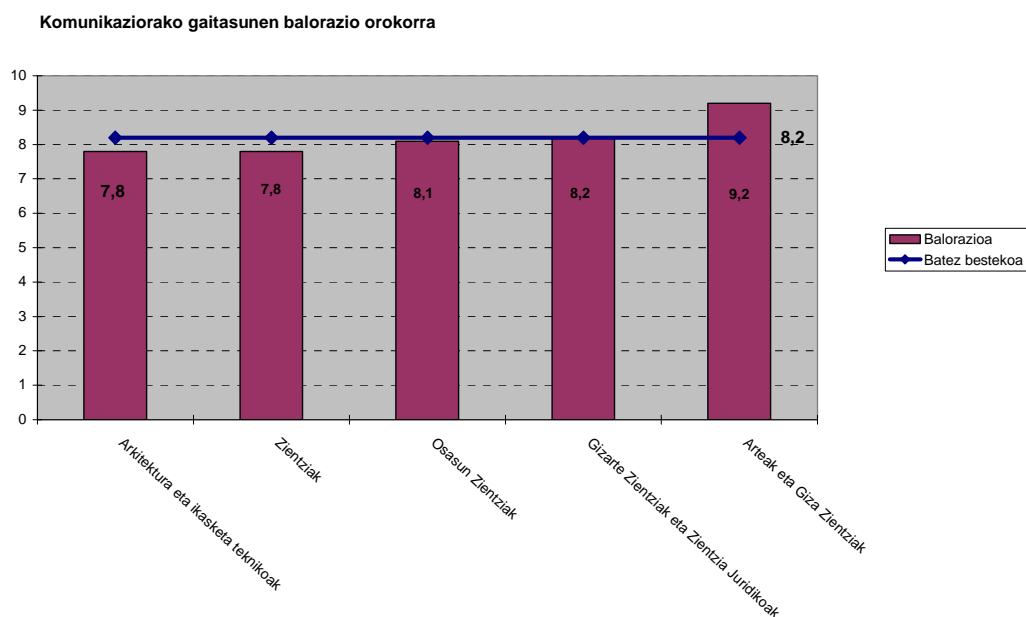
³ Ik. <http://europass.cedefop.europa.eu/europass/home/vernav/Europass+Documents/Europass+CV/navigate.action>

⁴ Ik. <http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.net/r43-805/eu/>

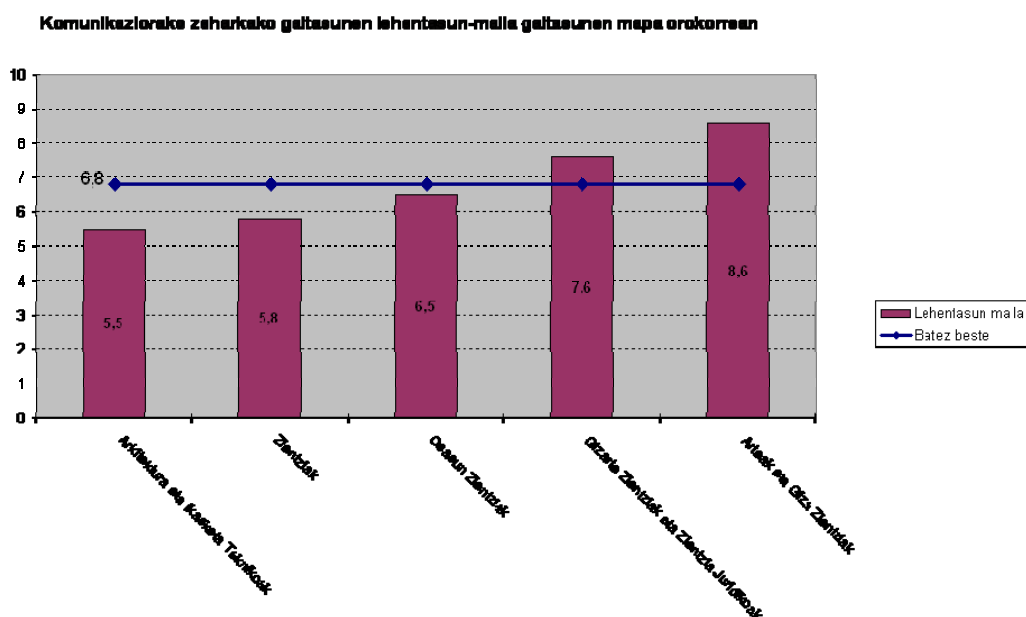
⁵ Ik. http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.net/r43-573/eu/contenidos/informacion/dif10_curriculum_berria/eu_5495/f10_e.html eta <http://www.euskalcurriculum.com>

Lehenik eta behin titulazio berriak diseinatzeko argitaratu diren Liburu Zurieta⁶ jotzen badugu, hantxe aurkituko ditugu galdeketa zabal baten emaitzak. Datu horiek ikasleen, irakasleen, egresatuen eta enplegu-emaitzen iritziak jasotzen dituzte. Emaitzek oso argi iradokitzen dute zein den komunikaziorako gaitasunek ikaskuntza planetan izan beharreko tokia. Jarraian txertatu ditugun bi irudietan ikus daitekeenez (Ik. 1. eta 2. irudiak), komunikaziorako gaitasunei 8,2ko garrantzia aitortzen zaie, batez beste, eta lehenetasun osokoak edota lehenetasun handikoak dira titulazio gehienek kasuan.

1. irudia. Komunikaziorako gaitasunen batez besteko balorazioa

2. irudia. Komunikaziorako gaitasunen lehenetasun-maila

⁶ Ik. http://www.aneca.es/activin/activin_conver_LLBB.asp

Xehetasun gehiago: <http://www.euskaraztrebatzen.org>

Titulazio berriak garatzeko UPV/EHUK eman dituen gida-lerroen dokumentuan ere oso argi ikusten da aintzatespen horren isla. Izan ere, jarraian txertatu dugun pasartean ikus daitekeenez, titulazio berrietarako bost helburu orokor ezartzen dira. Bada, bost horietatik lautan, komunikaziorako gaitasunak ezinbesteko aldagai dira.

Graduko ikasketen helburua ikasleek prestakuntza orokorra jasotzea, diziplina batean edo gehiagotan, eta lanean aritzeko prestatzea da. Horrela, bada, ikasleek ikasketetan zehar bereganatu beharreko gaitasun orokorrak eta espezifikoak eta titulua emateko exijitu daitezkeenak zehaztu egin behar dira. Gaitasun horiek ebaluatzeko modukoak izan behar dira eta, gutxienez, oinarritzko gaitasun hauek bermatu beharko dituzte:

a) Ikasleek, bigarren hezkuntza orokorretik abiatuta, ikasketa alor jakin bati buruzko ezaguerak izan eta horiek ulertzen dituztela frogatzea. Testuliburu aurreratuetan oinarritzen bada ere, ikasketa alor horren abangoardiari buruzko ezaguerekin loturiko zenbait alderdi barne hartzen ditu.

b) Ikasleak gai izatea beren ezaguerak lan-jardunean aplikatzeko, era profesionalean, eta beren ikasketa alorrarekin zerikusia duten argudioak emanaz eta defendatuz eta arazoak ebatziz egiaztatu ohi diren gaitasunak bereganatzea.

c) Ikasleak gai izatea datu garrantzitsuak bildu eta interpretatzeko, gizarteari, zientziei edo etikari loturiko gai nabarmenei buruzko gogoeta egin eta iritzia eman ahal izateko.

d) Ikasleek informazioa, ideiak, arazoak eta konponbideak azaldu ahal izatea, adituei nahiz adituak ez direnei.

e) Ikasleek ondorengo ikasketei autonomia handiz ekiteko beharrezko trebetasunak garatu izana (2008ko otsailaren 6ko EHAA)⁷

Hain zuzen ere, horrexegatik, UPV/EHUren Euskararen Plan Gidariak⁸ bermatu nahi izan du ikasle guztiek aukera izan dezatela gaitasun horiek berariaz lantzeko euskaraz, eta, beste neurri batzuen artean, 12 irakas-kreditu gorde ditu helburu horri begira titulazio guztietan. Kreditu horiek bi irakasgaitan mamituko dira.

Ikasgai horietako bat zehatzagoa izango da, eta titulazio bakoitzaren eduki eta beharretatik sortutako premia linguistiko eta terminologikoetara egokituko da. Ikasgaien izenean islatuko da dagokien titulazioarekin duten lotura; izan ere, ez dute «Euskara teknikoa» izena hartuko, baizik eta «Euskara juridikoa», «Kazetaritzaren euskara», «Medikuntzaren euskara», eta abar. Izen horiek titulazioaren curriculumaren eta lan-arloen berri emango digute.

⁷ Jatorrizko testuak ez du azpimarririk.

⁸ Ik. http://www.euskara-errektoreordetza.ehu.es/p076-11752/eu/contenidos/informacion/plan_informa/eu_plan/adjuntos/plan_gidaria.pdf

Bigarren hautazko ikasgaia zeharkakoa izango da; izan ere, bertan ikasiko diren trebetasunak beharrezkoak izango dira euskaraz ikasten duen edozein ikaslerentzat, hautatu duen ikasketa edozein izanik ere. Ikasgai horretan ikasleek estandarizazio- prozesuko arauak landu eta hobeto ezagutuko dituzte, eta komunikazio-egoera desberdinetan nola erabili behar diren ikasiko dute. Ikasgai horrek izen orokorragoa izango du; adibidez, «Euskararen araua eta erabilera». Zeharkakoa izango denez, ikasgai hori ez da egongo titulazio zehatz bati loturik. Titulazio desberdinetako ikasleek ikasi ahal izango dute, baina komenigarria da berdinak ez izanik ere, antzekoak diren titulazioak izatea (Euskararen Plan Gidaria, 2007: 68-69)

Ageriko denez, testuinguru berriak aukera paregabeak zabaltzen dizkio espezialitate hizkeren irakaskuntzari unibertsitatean. Baina, modu berean, erronka hainbaten aurrean ere jartzen du espezialitate hizkeren didaktika.

- Hasteko, Europako Unibertsitate Eremuak eskatzen du espezialitate hizkerak lantzea titulazio bakoitzerako aurreikusten diren helburuei estu-estu atxikita; hau da, titulazio bakoitzean aurreikusten diren eginkizun akademiko, profesional eta sozialei begira. Horrek azterketa- eta planifikazio-lan arretatsua eskatzen du, noski (Ik. García eta Troyano, 2006; Gangaram et al., 2007; López eta Edwards, 2007; Sanz, 2007; Pérez eta Zayas, 2007...).
- Bestalde, Europako Unibertsitate Eremuak eskatzen digu espezialitate hizkerak gizarte-proiektzioan lantzea. Hau da, kontuan hartuta zein diren kasu bakoitzean jomugan hartu behar dugun jardun-eremu akademiko zein profesionalak biltzen dituen diskurtso-komunitateen praktikak, eta euren dinamika eta dimentsio sozialak. Aldagai horiek bereziki garrantzitsuak dira euskararen kasuan, zeren, dakigunez, euskarak ez baitu arlo guztietan hedadura bera, eta ez normalizazio maila berbera ere (Ik. Zabala & Elordui .2006; Elordui, 2007).
- Horrez gain, Europako Unibertsitate Eremuak irakasteko modua aldatzeko ere eskatzen digu. Orain helburu nagusia ez da mugatzen ikasleei espezialitate-hizkeren ezaugarriak eta gakoak zein diren “erakustera”. Orain, erronka nagusia da baldintza egokiak sortzea ikasgelan, ahalbidetzeko ikasleek urrats esanguratsuak eman ditzaten jomugan duen jardun-eremu akademiko eta profesionalean integratze aldera (Ik. Cassany, 2006; Alcaraz et al., 2007; Castelló et al., 2007 eta Sanz, 2007.)

Ikusten denez, ez dira nolana hikoak testuinguru berrian kontuan hartu beharreko baldintzak eta aldagaiak. Espezialitateko hizkeren didaktikak oso aintzat hartu behar ditu, ezinbestean, baldintza horiek. Eta horixe da, hain zuzen ere, “gaitasunetara zuzendutako irakasbideak” bilatzen duena; alegia, erantzun koherentea ematea Europako Unibertsitate Eremuak aurrean jartzen dizkigun erronka horiei guztiei. Ikus dezagun, bada, zertan diren hurbilpen metodologiko horren oinarriak eta aldarrikapenak.

2. GAITASUNETARA ZUZENDUTAKO IRAKASBIDEAREN OINARRIAK

Gaitasunetara zuzendutako irakasbideak hiru iturritan bilatzen ditu bere funtsak: a) kualifikazio profesionalen marko zabala; b) komunikazioaren paradigma; eta c) hizkuntzalaritza aplikatua.

- Kualifikazio profesionalen markoak⁹ estalpea ematen die azken boladan hain entzutetsuak egin diren gaitasunen ingeniartzari, bikaintasunaren eta kalitatearen ereduari, estandarretan oinarritutako ebaluazio-sistemei edota bizitza osoko ikaskuntzaren ikuspegiari, besteak beste.
- Komunikazioaren paradigmatari¹⁰ ere hainbat ikuspetagik egiten dizkiote ekarpenak: ekintza komunikatiboaren teoriak, hurbilpen soziokritikoak, eta konplexutasunaren ikuspegiak, beste batzuen artean.
- Hizkuntzalaritza aplikatua, bestalde, espezialitate-hizkeren ikerketa eta didaktikarako funtsezkoak diren hainbat diziplinaren bilgune da¹¹: soziolinguistika, pragmatika, diskurtsoaren analisia, estilistika, terminologia, hizkuntzalaritza konputazionala eta abar.

Zertan datza, bada, hiru iturri horietatik gaitasunetara zuzendutako irakasbideari egiten zaion ekarpena?

- Kualifikazioen markoak tresna eta irizpide egokiak eskaintzen dizkigu finkatu ahal izateko zein eginkizunetarako prestatu behar ditugun berariak eta lehenetsunez unibertsitateko ikasleak.
- Komunikazioaren paradigmatik, bere aldetik, tresna eta irizpide egokiak eskaintzen dizkigu zehaztu ahal izateko zein diren eginkizun horien eskakizun komunikatiboak.
- Hizkuntzalaritza Aplikatuak, azkenik, tresna eta irizpide egokiak eskaintzen dizkigu aztertu eta sistematizatu ahal izateko jomugan dugun diskurtso-komunitateak baliatzen dituen praktika komunikatiboaren dimentsio sozial, funtzional, diskurtsibo, estilistiko eta terminologikoak.

Ildo horretatik, hiru dira gaitasunetara zuzendutako irakasbideari funtsa ematen dioten ideiak:

- Gaitasunaren beraren kontzeptua.
- Komunikazioa ekintza gisa aldarrikatzen duen ikuspegia.
- Komunikazioak jokoan jartzen dituen ahalbideak zein diren argitzen duten ereduak. Bereziki, gaitasun komunikatiboaren teoriaren arian proposatutakoak.

Gaitasunaren kontzeptua ondo argituta dator UPV/EHUREN Irakaskuntza Berritzeko Planaren dokumentazioan proposatzen den definizioan. Hona hemen zer dioen:

⁹ Ik. AGERCEL (2000), Le Boterf (2000), Barnett (2001), Alberici eta Serreri (2005), Knight (2005), Navío (2005), Fenner eta Newby (2006), Rodríguez (2006), Europako Kontseilua (2007), Rué (2007)...

¹⁰ Ik. Bronckart (1996); Noguero (1998); Habermas (1999-a eta b); Lantolf (2000); Gutiérrez (2002); López eta Encabo (2002); Bastardas (2003); Unamuno (2003), Santos eta Guillaumín (2006)...

¹¹ Ik. Díaz Rojo (2000), Álvarez (2001), Cabré eta Gómez de Enterría (2006), Alcaraz et al. (2007), Castelló et al. (2007), Giovanni (2007), Sanz (2007), Zabala (2008)...

Gaitasunek beren barruan hartzen dituzte ezagupenak, trebetasunak (intelektualak, eskuzkoak, sozialak, etab.), jarrerak eta baloreak. Horien bidez titulatuak bermeekin egingo dio aurre arazoek konponketari edo testuinguru akademiko, profesional edo sozial jakin batean gai batean esku hartzeari. [...] (Gaitasunek) arazoak konpontzeko baliabideak eman behar dituzte, hau da, gaitasunak edukitzeak “ezagupenak, trebetasunak... konbinatzea” dakar. Bestalde, gaitasunak testuinguru jakin batean garatu behar dira: akademikoa, profesionala eta soziala (Iturria: UPV/EHUren titulazio gidan erabilitako terminoen zerrenda).

Definizio horretan gaitasunetara zuzendutako eredu guztiek gaitasunei aitortzen dizkieten ezaugarriak azpimarratzen dira. Horrenbestez:

- Lehenik eta behin, gaitasunak ezagutzen, trebetasunen eta jarreren konbinazioaren emaitza dira.
- Gaitasunak, bestalde, arazo eta erronkei aurre egiteko ditugun baliabideen bitartez azaleratzen dira.
- Eta, azken batean, gaitasunek eskumena ematen dute testuinguru jakin batean eginkizun jakin batzuk egiteko.

Horiexek dira, hain zuzen, gaitasunetara zuzendutako irakasbideak abiapuntutzat hartzen dituen oinarritzko ideiak. Komunikazioaren kontzeptua, bestalde, Europako Erreferentzi Markoak (Europako Kontseilua, 2001) aldarrikatzen duen “ekintzara bideratutako ikuspegiaren” hatsarreak argitzen digu:

*Hizkuntzaren erabilerak –ikaskuntza ere barne hartzen du–, erabiltzaileak gizabanako eta gizarte-eragile diren aldetik, **gaitasun orokor** zein **komunikazio-gaitasun** batzuk garatzen dituzten pertsonen jarduerak hartzen ditu bere baitan. Pertsonak, **hizkuntz jarduerak** gauzatzeko, **testuinguru** desberdinetan eta **baldintza** eta **muga** desberdinen mende erabiltzen dituzte eskuragarri dituzten gaitasunak. Jarduera horiek gauzatzeko **prozesu** batzuk abiarazi behar dituzte, **arlo** espezifikotik **gai** jakin batzuei buruzko **testuak** ekoizteko eta jasotzeko, eta egin beharreko **atazak** gauzatzeko egokien irizten dieten **estrategiak** erabili behar dituzte. Jarduera horien gainean duten kontrolaren bidez, parte-hartzaileek beren gaitasunak sendotu edo aldatuko dituzte.(Europako Kontseilua, 2001:19).*

Ageriko denez, ekintzara bideratutako ikuspegiaren hatsarrea komunikazioaren paradigmaten oinordeko zuzena da. Eta horrexegatik, hain zuzen ere:

- Hizkuntzaren beregaintasuna aldarrikatzen du gizarte-jardueraren funtsezko osagai gisa.
- Ildo beretik, komunikazioaren berariazkotasuna gizarte-jardueraren lau aldagairekin lotzen du: a) testuinguruko baldintzak eta mugak; b) komunikazioa egituratzen duten prozesuak eta eragiketak; c) praktika komunikatiboak barne hartzen dituen hizkuntza-jarduerak; eta d) diskurtso-komunitate bakoitzak berezko dituen testu-generoak eta erregistroak.
- Horrez gain, gogorarazten digu komunikazioak askotariko ahalbideak jartzen dituela jokoan, eta arrakasta komunikatiboa ez datzala soilik eta bakarrik ahalbide linguistikoetan.

Alde horretarik, “ekintzara bideratutako ikuspegia” guztiz bat dator Bachman eta Palmerrek (1996) komunikazio-gaitasunaren egitura azaltzeko proposatutako ereduarekin.

Hona hemen Bachman eta Palmerren (1996) ereduaren osagai nagusien zirimarra:

-Ahalbide orokorrak: gaitasun existentzialak / gaitasun instrumentalak.

-Ahalbide linguistikoak:

-Osagai pragmatikoa: soziolinguistikoa eta funtzionala

-Egiturazko osagaia: diskurtsibo-testuala eta gramatikal-estilistikoa

-Osagai lexiko-semantikoa

-Ahalbide estrategikoak: egiten jakin / ikasten jakin.

Eredu honen arabera komunikazioan hiru ahalbide mota jartzen ditugu jokoan: ahalbide orokorrak, ahalbide linguistikoak, eta ahalbide estrategikoak.

-Lehen multzoan bi dira espezialitate hizkeren kasuan bereziki kontuan hartu beharreko ahalbide motak: existentzialak eta instrumentalak. Ahalbide existentzialek zerikusia dute unibertsitateko egonaldian ikasleek bizi behar duten nortasun-identitate aldaketarekin (Ricento, 2005: 904), beti ere, jomugan dutela komunitate akademiko eta profesionalean integratzea (Cassany, 2006: 30-31). Ahalbide instrumentalak ildo berekoak dira, baina zerikusia dute jardun-eremu akademiko eta profesionalean baliatzen diren praktika komunikatiboen moldeekin. Adibidez, aurkezpen akademikoetan “Power Point” eta antzeko programak erabiltzen jakitearekin.

-Bigarren multzoan hiru ahalbide-mota bereizten dira: hizkuntzaren osagai pragmatikoarekin lotutakoak, hizkuntzaren egiturazko alderdiarekin lotutakoak eta ahalbide lexiko-semantikoa. Denak dira garrantzitsu komunikazio akademi

eta profesionalen, baina, zalantzarik gabe osagai terminologikoa da lehenetsun handienekoa. Izan ere, terminologia da espezialitateko diskurtsoen hizkuntza-baliabide adierazgarrienetako bat (Cabré, 1999).

-Azken multzoak ahalbide estrategikoak biltzen ditu. Ahalbide hauek kontrola ematen diote ikasleari bere buruaren, bere jardunaren eta komunikazio-egoeraren gainean, oro har. Izan ere, gaitasun estrategikoei esker, ikaslea gai izango da berezko dituen orotariko ahalbideak norabide egokian lerratu, eta testuinguruaren eskakizunen aurrean modu eraginkorrean erantzuteko. Bestalde, ahalbide estrategikoak funtsezkoak dira esperientziatik bertatik modu autonomoan etengabe ikasteko bizitza osoan zehar (Kolb, 1984 eta Kohonen 1992, 1999 eta 2001).

Horiek dira, bada, gaitasunetara zuzendutako irakasbideari euskarria ematen dioten ideiak. Ondorengo irudian jasotzen da horiek guztiek egituratzen dituen marko metodologikoaren eskema (Ik. 3. irudia). Bertan laburbiltzen dira gaitasunetara zuzendutako irakasbidearen aldarrikapen nagusiak. Hona hemen, labur-labur adieraziak:

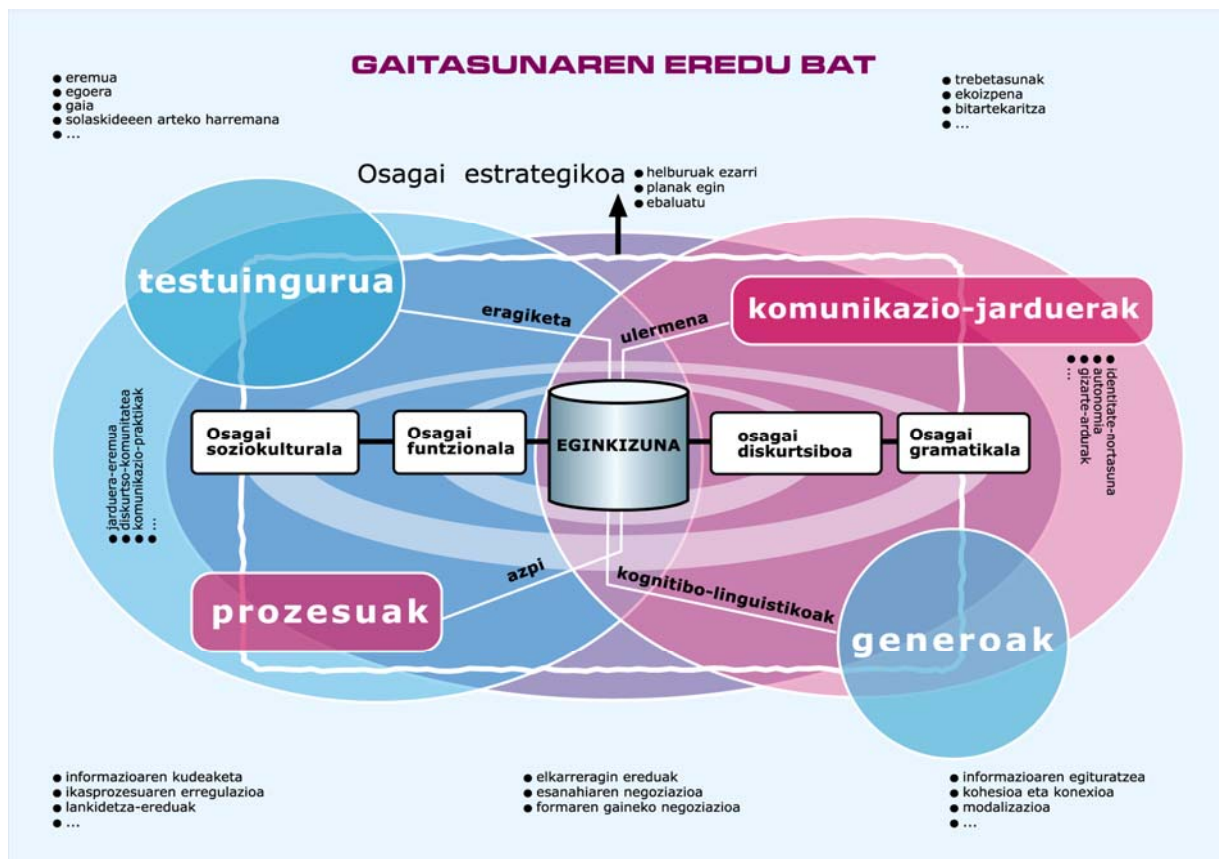
1. Gaitasunetara zuzendutako irakasbidearen arabera, **eginkizun akademiko, profesional eta sozialek** izan behar dute esku-hartze didaktikoaren sorburu, bitarteko eta jomuga. Horrexegatik azaltzen dira eginkizun horiek irudiaren erdigunean.
2. Izan ere, esku-hartze didaktikoaren helburua da **ikasleari laguntzea** urrats esanguratsuak ematen **komunitate akademiko eta profesionalen integratu ahal izateko**. 3. irudian, ikaslearen unibertso hori obalo gorriaren bidez irudikatzen da; jardun-eremu akademiko eta profesionala, aldiz, obalo urdinaren bidez.
3. Baina prozesu hori ez da berez eta besterik gabe gertatuko. Hainbat ahalegin eskatuko dizkio ikasleari:
 - Lehenik eta behin, ikasleak **kontzientzia hartu** beharko du **testuinguru akademiko eta profesionalak** komunikazioari ezartzen dizkion baldintza eta mugez.
 - Bestalde, ikasleak gutxieneko **trebetasuna eskuratu** beharko du jardun-eremu horretan komunikazioa egituratzen duten **prozesu eta eragiketei** aurre egiteko.
 - Ildo beretik, hain bateko **autonomia garatu** beharko du jardun-eremu horretan ohikoak diren **praktika komunikatiboetan** esku hartzeko.
 - Horrez gain, ondo **ezagutu eta baliatu beharko** ditu diskurtso-komunitate akademiko edo profesionalaren adierazgarri diren **testu-generoak eta erregistroak**.
4. Horrek esan nahi du unibertsitateko egonaldian hainbat ahalbide esnatu, piztu eta suspertu beharko dituztela ikasleek. Eta, beharrezkoa bada, ahalbide horiek zorrotzu, sendotu, zabaldu edota aberastu ere egin beharko dituzte. Zein dira ahalbide horiek? Bada lehen esandakoaren ildotik:

- Ahalbide soziopertsonalak eta ahalbide instrumentalak
- Hizkuntzaren osagai pragmatikoarekin zerikusia dutenak
- Hizkuntzaren egiturazko osagaiarekin zerikusia dutenak
- Ahalbide lexiko-semanticok / ahalbide estrategikoak.

Ahalbide soziopertsonalak (existentzialak) ikaslearen eremuan kokatzen dira eredu honetan (obalo gorrian). Ahalbide instrumentalak, aldiz, diskurtso-komunitatearen eremuan (obalo urdinean). Ahalbide linguistikoak (hau da, hizkuntzaren osagai pragmatiko eta egiturazkoekin zerikusia dutenak) ezker-eskuin zabaltzen den ardatz zurian daude jasota. Ahalbide lexiko-semanticok, beren aldetik, ahalbide linguistikoak josi egiten dituzte; beraz, zeharkako ardatzari ematen diote euskarria. Eta ahalbide estrategikok, azkenik, hesia jartzen diote komunikazioak berezko duen ezegonkortasun eta dinamikotasunari; horregatik, azaltzen dira irudi honetan sistema osoaren inguruan.

Horiexek dira, bada, “gaitasunetara zuzendutako irakasbideak” egituratzen duen eredu didaktikoaren osagai nagusiak.

3. irudia. Komunikaziorako gaitasunak garatzeko marko orokorra (Ezeiza, 2007-b)

3. LAN-ILDO BERRIAK

Ikusten dugunez, ez dira nolanhikoak Europako Unibertsitate Eremuak espezialitateko hizkeren didaktikari aurrez aurre jartzen dizkion erronkak. Erronka horiei modu egokian erantzun ahal izateko ikerketa-, berrikuntza- eta garapen-proiektu bat jarri genuen martxan duela urte bete inguru Euskal Filologia Saileko irakasle batzuek: PREST proiektua, alegia. Proiektu honek EHUren Gipuzkoako Campuseko Errektoreordetzaren eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren laguntza izan du lehen fasean. Baina, ondoren, beste proiektu batzuekin egin du bat, eta eskuratu du, halaber, hainbat enpresaren babesa ere. PREST proiektuak hiru helburu orokor ditu.

-Ikerketaren ardatzean, PREST proiektuaren helburua da finkatzea zein eginkizunetarako prestatu behar ditugun unibertsitateko ikasleak, zein diren eginkizun horiek dituzten eskakizun komunikatiboak eta horrenbestez, zein ahalbide landu behar diren eskakizun horiei eraginkortasunez erantzun ahal izateko.

-Garapenaren ardatzean, egitasmoaren helburua da tresna, baliabide eta eduki egokiak prestatzea gaitasun akademiko eta profesional horiek euskaraz landu ahal izateko.

-Berrikuntzaren ardatzean, azkenik, helburua da tresna, baliabide eta eduki horien diseinuan txertatzea informazioaren, komunikazioaren eta jakintzaren gizartearen irizpideak eta estandarrak.

3.1. PREST ikerketa

PREST egitasmoaren lehen helburuari erantzuteko titulazio berrien Liburu Zurieta jo genuen. Eta lehenik eta behin, hirurogei titulaziotarako proposatu diren **gaitasun espezifiko**en zerrendak arakatu genituen komunikazioa berezko eta mugatzaile zutenen bila. Tankera horretako 500 bat gaitasun aurkitu genituen Liburu Zurietan. Zerrendak aztertu, eta ikusi genuen, gutxi-asko, zortzi eginkizuni atxikitzen zitzaizkiela gaitasun espezifiko horiek. Hona hemen gaitasun-atal horien zerrenda.

1. **Gaitasun atala:** Dokumentazio-lanerako gaitasunak
2. **Gaitasun atala:** Eginkizun akademikoekin lotutako gaitasunak
3. **Gaitasun atala:** Eginkizun teknikoei atxikitako gaitasunak
4. **Gaitasun atala:** Jakintzaren zabalkundearekin eta hezkuntzarekin lotutako gaitasunak
5. **Gaitasun atala:** Gizarte-komunikazioarekin lotutako gaitasunak
6. **Gaitasun atala:** Berariazko jardun profesionalari atxikitako gaitasunak
7. **Gaitasun atala:** Pertsonarteko komunikazioarekin /talde-lanarekin lotutako gaitasunak
8. **Gaitasun atala:** Eginkizun juridiko eta administratiboei lotutakoak

Lan honen amaieran dauden eranskinetan ikus daitezke, adibide modura, hirugarren eta bosgarren multzoa osatzen duten eginkizun akademiko, profesional eta sozialak,

jakintza-arloen arabera zerrendatuta (**Ik.** 1a eta 1b eranskinak). Zerrenda horietan argi ikusten da zein den gaitasun-atal horien dimentsioak goi mailako titulatuaren zereginen markoan.

Zerrenda horiek esku artean genituela, lanaren bigarren etapari ekin genion. Etapa horretan aztertu genuen zer nolako **eskakizun komunikatiboak** dituzten jakintza-arlo bakoitzean jomugan hartu beharreko eginkizunek. Eskakizun horiek identifikatzeko lau alderdi hauek aztertu genituen:

- a) Zer nolako **testuingurutan** esku hartzeko trebatu beharko duten jakintza-arlo bakoitzeko ikasleek: komunikazio-eremuak, komunikazioaren xedeak, gaiak, gaien trataera...
- b) Zer **komunikazio-molde** nagusitzen den testuinguru horietan: baldintza fisikoak, solaskidetzaren ereduak; euskarriak.
- c) Zein diren funtsezko **komunikazio-jarduerak** jardun-eremu bakoitzean: ulermen-jarduerak, ekoizpen-jarduerak, ahozko komunikazioa, komunikazio idatzia, bitartekotza, elkarreragina...
- d) Zein **testu-genero eta erregistro** baliatzen diren jakintza-arlo bakoitzean: genero akademikoak, genero profesionalak...

Lan horren emaitzak eranskinetan jasota dauden moduko hamar taulatan antolatu eta sistematizatu genituen (**Ik.** 2a eta 2b eranskinak).

Azkenik, aztertu genuen nolako **ahalmen komunikatiboak** garatu behar dituzten jakintza-arlo bakoitzeko ikasleek unibertsitateko egonaldian, beti ere, aurreikusten diren eginkizun akademiko, profesional eta sozialak bete ahal izateko. Kontu hau argitzeko, Liburu Zurieta jo genuen berriro ere eta arretaz aztertu genituen titulazio berrien helburuen zerrendak, eta titulazio bakoitzerako aurreikusten diren profil profesionalen deskribapenak. Dokumentu horien azterketa Bachman eta Palmerren (1996) komunikazio-gaitasunaren ereduari jarraiki egin genuen, eta eskuratutako deskriptoreak sei kategoria hauen arabera sailkatu genituen:

- 1. multzoa.** Komunikazio akademiko eta profesionalerako trebetasun pertsonal eta sozialak
- 2. multzoa.** Komunikazio akademiko eta profesionalerako trebetasun instrumentalak
- 3. multzoa.** Testuinguruko eskakizunetara makurtzeko trebetasun funtzionalak
- 4. multzoa.** Diskurtso akademiko eta profesionalaren gakoaren ezagutza eta erabilerarekin lotutakoak
- 5. multzoa.** Estilo-arau akademiko eta profesionalen ezagutza eta erabilerarekin lotutakoak
- 6. multzoa.** Berariazko baliabide lexikoen ezagutza eta erabilerarekin lotutakoak

Lehen bi multzoetan ahalbide orokorrak biltzen dira, eta beste lauretan ahalbide linguistikoak (ahalbide pragmatikoak, hizkuntzaren egituraren ezagutzarekin lotutakoak eta ahalbide lexiko-semantikoak). Lan honen amaieran erantsi ditugu, adibide modura, dokumentatutako deskriptoreen lagin batzuk (**Ik.** 3a eta 3b eranskinak).

Ahalbide estrategikoak albo batera utzi genituen azterketa honetan, alde batetik, beste kategorietan integratuta datozelako nolabait eta, bestetik, estrategien garapena ez dagokiolako soilik komunikazioaren alorrari. Ahalbide estrategikoen garapenak lotura zuzena du unibertsitatearen eredu pedagogiko orokorrarekin.

3.2. PREST garapena

Ikusi berri dugunez, PREST ikerketak oso emaitza jakingarriak eskaini zituen, besteak beste, Euskal Herriko Unibertsitatearen Euskararen Plan Gidaritik eratorzen diren irakasgai berriak diseinatzeko balio izan zutenak. Lan honen amaieran txertatu dugu, adibide gisa, PREST proiektuan oinarrituta garatu dugun irakasgai baten programa (Ik. 4. eranskina). Programa horiek garatze aldera, beste ekimen batzuk jarri ditugu abian:

- Irizpen tekniko eta didaktiko bat eskatu genion arlo honetan aditua den Ainhoa Ezeizari (A. Ezeiza, 2008), baliabide telematikoak diseinatzeko hasi ahal izateko.

- PREST eskuliburua idazten hasi gara Euskara Errektoreordetzaren laguntzaz.

- Ildo honetan lanean ari diren beste zenbait erakunderekin hitzarmenak egiteko aukerak aztertzen hasi gara: Mondragon Unibertsitatea, Deustuko Unibertsitatea, Bartzelonako Unibertsitatea, Pompeu Fabra unibertsitatea....

Gure helburua da hiru urteko epealdian Euskal Filologia Sailaren irakaskuntza-eskaintzaren berritze-lana amaitua izatea: edukiak, baliabideak, metodologia...

3.3. PREST berrikuntza

Esan dugunagatik, irakaskuntzaren berrikuntza ezin da mugatu programak moldatu eta egokitzea. Izan ere, Europako Unibertsitate Ereduak dakartzan erronkei aurre egin ahal izateko baliabide tekniko egokiak ere behar dira. Horrexegatik, PREST proiektuak hainbat lan-ildo zabaldu ditu IKTen erabilera eta aplikazio didaktikoa aztertu eta lantze aldera.

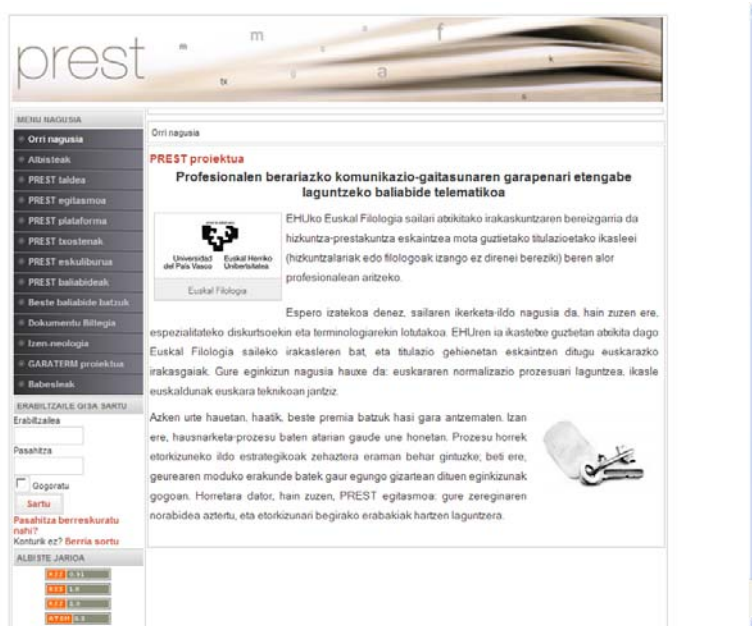
Alde batetik, plataforma birtual bat sortu dugu Moodle erabiliz, proiektu honen ingurura biltzen diren ekimen eta lanak modu egokian kudeatu ahal izateko (Ik. <http://www.euskaraztrebatzen.org/lanean>).

Bestetik, “Espezialitate Hizkeren Lantegia” izeneko aplikazioa garatzen hasi gara Euskal Herriko Unibertsitatean I-Ametza talde teknologikoarekin egin duen lankidetzahitzarmen bat baliatuta. Lantegi hau hainbat web aplikaziok osatuko dute: corpus erremintak izango dituen datu-base dokumentala, erabiltzaileen beharren arabera glosategiak egitea ahalbidetuko duen datu-base terminologikoa, estilo-auziak lantzeko eta sistematizatzeke beste trena bat, eta abar. Probetarako prototipoa 2008ko amaiera aldera egongo da amaituta.

Azkenik, eta ekimen honi dimentsio zabalagoa emate aldera, GARATERM proiektua jarri dugu oraintxe abian. Proiektu hau Igone Zabala irakasleak zuzentzen du, eta espezialitateko hizkeren garapen lexiko-diskurtsiboaren inguruko ekimenen bilgune izan nahi du (Ik. Zabala, 2008). Aurrerantzean, bada, PREST proiektuak GARATERM egitasmoaren estalpean egingo du bere bidea. Helburua da komunikazio eta diskurtso akademiko eta profesionalaren esparruan abian jarriko diren beste proiektuekin osagarritasuna bilatzea, eta arlo honetan lanean ari garenon koordinazioa erraztea.

Ildo honetatik, hain zuzen, plaza ireki bat sortu dugu <http://www.euskaraztrebatzen.org> helbide elektronikoa. Bertan daude eskuragarri PREST ikerketaren txosten eta emaitza guztiak. Bertan du ostatu hartua PREST plataforma ere. Atari honi daude atxikita lehen aipatutako beste proiektuak ere. Hurrengo irudietan ikus daitezke web-atari horren egituraren ezaugarri nagusiak:

4. irudia. PREST proiektuaren orrialdea (<http://www.euskaraztrebatzen.org>)

5. irudia. PREST plataforma telematikoa (<http://www.euskaraztrebatzen.org/lanean>)

- Barnett, R. (2001): “Los límites de la competencia. El conocimiento, la educación superior y la sociedad”, Bartzelona: Gedisa.
- Bastardas, A. (2003): “Lingüística general: elementos para un paradigma integrador desde la perspectiva de la complejidad”, *LinRed*, 1. URL: http://www.linred.com/numero1_articulo_1.htm.
- Bronckart, J. P. (1996): “Activité langagiere, texts et discourse. Pour un interactionisme socio-discoursif” [Gaztelaniazko argitalpena (2004)], Madril: Fundación Infancia y Aprendizaje.
- Cabré, Mª T. eta J. Gómez de Enterría (2006): “La enseñanza de los lenguajes de especialidad. La simulación global”, Madril: Gredos.
- Cabré, M^a. T. (1999): “La terminología: representación y comunicación. Elementos para una teoría de base comunicativa y otros artículos”, Bartzelona: Institut Universitari de Lingüística Aplicada- Universitat Pompeu Fabra.
- Cassany, D. (2006): “Taller de textos”, Bartzelona: Paidós.
- Castelló M. (koord.) (2007): “Escribir y comunicarse en contextos científicos y académicos. Conocimientos y estrategias”, Bartzelona: Graó.
- Díaz, J. A. (2000): “El modelo ecolingüístico de comunicación especializada: investigación y divulgación”, *IBÉRICA*, 2. zenbakia, 69-84.
- Elordui, A. (2007): “Especialitate-hizkeren garapen lexiko-diskurtsiboa: aldakortasun terminologikoa tratatzeko zenbait irizpide”, in I. Ugarteburu eta P. Salaburu (arg.): *Especialitate Hizkerak eta terminologia II. Euskara estandarra eta especialitate hizkerak*, Bilbo: UPV-EHUren argitalpen zerbitzua, 81-94.
- Europako Batzordea (2002): “Competencias clave. Un concepto en expansión dentro de la educación general obligatoria”, Eurydice. URL: <http://www.euskalcurriculum.net/data/documents/1/2/5/11/eurydice.pdf>
- Europako Kontseilua (2001): “Europako Erreferentzi Markoa”, [euskarazko bertsioa, 2005] Donostia: HABE.
- Europako Kontseilua (2007): “Qualifications. Introduction to a concept”, Estrasburgo: Council of Europe.

Ezeiza, A. (2008): “Hizkera berezituen didaktika eta plataforma telematikoak: PREST proiektua”, in Ugarteburu, I. eta P. Salaburu. (arg.): *Espezialitate hizkerak eta terminologia jardunaldiak II*, Bilbo: Euskara Institutua-EHU.

Ezeiza, J. (2007-a): “Espezialitateko hizkeren irakaskuntza. Ikuspegi didaktikoa”, in Ugarteburu, I. eta P. Salaburu. (arg.): *Espezialitate hizkerak eta terminologia jardunaldiak II*, Bilbo: Euskara Institutua-EHU.

Ezeiza, J. (2007-b): “Analizar y comprender la topografía configuracional de los materiales para la enseñanza de lenguas”. Doktoretza-tesia (CDrom). Madril: Antonio de Nebrija Unibertsitatea.

Ezeiza, J. (zuz.), I. Aldezabal, Mª J. Aranzabe, X. Bilbao, A. Elordui, A. Elozegi, K. Elozegui, A. Ezeiza, eta I. Zabala (2007): “PREST. Profesionalen berriazko komunikazio-gaitasunaren garapenari etengabe laguntzeko baliabide telematikoak”. Ikerketa-txostena. URL: <http://www.euskaraztrebatzen.org/>.

Fenner, A. eta D. Newby (2006): “Coherence of principles, cohesion of competencies. Exploring theories and designing materials for teacher education”, Estrasburgo: Europako Kontseilua.

Gangaram, R., J. Beijer eta M. Hajer (2007): “Challenges in integrating academic and professional language competencies in the curriculum in Higher Education”. URL: <http://www.edia.nl/cats/resources/>

García, A. eta Y. Troyano (2006): “Competencias comunicativas en el EEES”, URL: <http://observatoriodosmedios.org/foros/viewtopic.php?p=336&sid=eb26e708de93d31355be05960d340091>

Giovanni, P. (2007): “El discurso especializado escrito en el ámbito universitario y profesional: Constitución de un corpus de estudio”, *Revista Signos*, 40. zenbakia, 147-178

Goñi, J. M. (2005): “El espacio europeo de educación superior, un reto para la universidad. Competencias, tareas y evaluación, los ejes del currículum universitario”, Bartzelona: Octaedro.

González, J. (2007): “Proyecto TUNING. Informe final”. URL: <http://tuning.unideusto.org/tuningeu/>

Gutiérrez, S. (2002): “De pragmática y semántica”, Madril: Arco/Libros.

- Habermas, J. (1999-a): “Teoría de la acción comunicativa I. Racionalidad de la acción y racionalización social”, Madril: Taurus.
- Habermas, J. (1999-b): “Teoría de la acción comunicativa II. Crítica de la razón funcionalista”, Madril: Taurus.
- Knight, P. (2005): “El profesorado de Educación Superior. Formación para la excelencia”, Madril: Nancea.
- Kohonen, V. (1992): “Experiential language learning: second language learning as cooperative learner education”, in D. Nunan (arg.) *Collaborative language learning and teaching*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Kohonen, V. (1999): “La evaluación auténtica en la educación afectiva de lenguas extranjeras”, in J. Arnold (ed.) *La dimensión afectiva en el aprendizaje de idiomas*, Madril: Cambridge University Press, 295-314.
- Kohonen, V. (2001): “Towards experiential foreign language education”, in V. Kohonen (arg.) *Experiential learning in foreign language education*, Harlow: Pearson Education
- Kolb, D. (1984): “Experiential learning: experience as the source of learning and development”, Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall
- Lantolf, J., (arg.) (2000): “*Sociocultural Theory and second language learning*”, Oxford: Oxford University Press.
- Le Boterf, G. (2000): “Ingeniería de las competencias”, Bartzelona: Gestión 2000.
- López, A. eta E. Encabo (2002): “Introducción a la didáctica de la lengua y la literatura. Un enfoque sociocrítico”, Bartzelona: Octaedro.
- López, M. eta M. Edwads (2007): “Las competencias comunicativas en el diseño de títulos universitarios en España”, URL: <http://www.eduonline.ua.es/jornadas2007/comunicaciones>.
- Navío, A. (2005): “Las competencias profesionales del formador. Una visión desde la formación continua”, Bartzelona: Octaedro.

- Noguerol, A. (1998): "Investigación y didáctica de lengua y literatura" in A. Mendoza (koord.): *Conceptos clave en didáctica de la lengua y la literatura*, Bartzelona: SEDLL/ICE de la UB / Horsori, 61-74.
- Pérez, P. eta F. Zayas, F. (2007): "Competencia en comunicación lingüística", Madril: Alianza Editorial.
- Ricento, T. (2005): "Considerations of identity in L2 learning", in E. Hinkel (arg.) *Handbook of research in second language teaching and learning*, Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates, 895-910.
- Rodríguez, Mª L. (2006): "Evaluación, balance y formación de competencias laborales transversales", Bartzelona: Laertes Educación.
- Rué, J. (2007): "Enseñar en la universidad. El EEES como reto para la Educación Superior", Madril: Nancea.
- Santos, M. eta A. Guillaumín (arg.) (2006): "Avances en complejidad y educación: teoría y práctica", Bartzelona: Octaedro.
- Sanz, Mª I. (2007): "El español profesional y académico en el aula universitaria. El discurso oral y escrito", Valentzia: Tirant Lo Blanch.
- Unamumo, V. (2003): "Lengua, escuela y diversidad sociocultural. Hacia una educación lingüística crítica", Bartzelona: Graó.
- UPV/EHU (2007): "Euskararen Plan Gidaria". URL: http://www.euskara-errektoreordetza.ehu.es/p076-11752/eu/contenidos/informacion/plan_informa/eu_plan/adjuntos/plan_gidaria.pdf
- Zabala, A. eta L. Arnau (2007): "Cómo aprender y enseñar competencias", Bartzelona: Graó.
- Zabala, I. et al. (2008): "GARATERM: diskurtso akademiko-profesionalaren didaktika eta garapena uztartzeko tresna informatikoen diseinua eta integrazioa helburu duen proiektua", in Ugarteburu, I. eta P. Salaburu. (arg.): *Espezialitate hizkerak eta terminologia jardunaldiak II*, Bilbo: Euskara Institutua-EHU.
- Zabala, I. eta Elordui, A. (2006): "Specialised Discourse and the Linguistic System of Basque", in B. Fernández eta I. Laka (arg.) (2006): *Andolin Gogoan: Essays in Honour of Professor Eguzkitza*. Bilbo: UPV-EHUren argitalpen zerbitzua, 895-915.

Zabalza, M. (2006): “Competencias docentes del profesorado universitario. Calidad y desarrollo profesional”, Madril: Nancea.

1a. eranskina. Eginkizun teknikoei atxikitako gaitasunak arloz arlo.

ZIENTZIAK	ARKITEKTURA ETA IKASKETA TEKNIKOAK	OSASUN ZIENTZIAK	GIZARTE ZIENTZIAK ETA ZIENTZIA JURIDIKOAK	ARTE EDERRAK ETA GIZA ZIENTZIAK
<ul style="list-style-type: none"> • Baliabideak, materialak, produktuak eta abar katalogatu, ebaluatu eta kudeatu • Ikerkuntza lanen oinarriak, hipotesiak, prozedurak eta ondorioak idatziz nahiz ahoz azaldu • Dokumentazio-txosten konplexuak egin, ongi egituratu eta idatziak • Azterketa, txosten, aurreproiektu eta proiektu teknikoak egin, ikerkuntza-, garapen-, kudeaketa- eta ekoizpen-lanen inguruan • Saiakuntzen proiektu eta txostenak egin • Proiektu edo proposamen bat ahoz defendatu • Norberaren lanak diziplinarteko profesional edo aditu talde bati aurkeztu • Ahoz erantzun proiektu, txosten eta abarren inguruko galderei • Zalantzak argitu bezero, enpresa, erakunde eta abarrei argibideak emanaz • Norberaren ikuspegiari tinko eutsi, ondo oinarritutako ezagutza zientifikoak baliatuz • Argudiaketa logikoa erabili erabakiak hartzerakoan • Publizitate eta marketin arloko lanetan aholkua eskaini, bai eta produktuen etiketatze eta aurkezpen arlokoetan ere • Aholku zientifikoa, teknikoa nahiz lege arlokoa eskaini, industriari edo administrazioari • Irizpenak, txostenak eta peritazio teknikoak egin 	<ul style="list-style-type: none"> • Espezialitatearekin loturiko proiektuak diseinatu, erredaktatu, sinatu eta zuzendu • Plan teknikoak prestatu, idatzi eta aurkeztu • Bideragarritasun- eta aholkularitza- txostenak prestatu, idatzi eta aurkeztu • Proiektu, aplikazio eta tresna teknikoak jaiotzari, produktioari eta eraginkortasunari buruzko dokumentazio deskribatzaile prestatu eta mantendu • Proiektu, aplikazio eta tresna teknikoak erabiltzaile edo bezeroei entzun eta aholkuak eman • Dokumentazio teknikoa idatzi eta interpretatu • Jarraiera-arloan, bizitza baliagarriko zirkloen, energia-ebaluzioaren eta jasagarritasunaren azterlanak idatzi • Segurtasuneko azterlanak eta planak idatzi • Jarraieketa-eremuari dagokionean, ekonomia- eta ekologia-balioztapenerako txostenak egin • Balioztapen-txostenak egin onura publiko edo gizarte-interesagatikoa desjabetzetan, okupazioetan eta zortasunetan • Proiektu sortzailei buruzko txostenak egin • Irtenbide estandarrek edo neurriak eginak ekar ditzaketen proposamen komertzialak idatzi • Publizitate-agentzientzako brief-ak idatzi eta defendatu • Proiektuak jarraitzeko behar diren txostenak idatzi enpresaren zuzendaritzarentzat edo dagokion erakundearentzat 	<ul style="list-style-type: none"> • Fitxa kliniko bat bete eta eguneratuta eduki • Mediki-konsulta bat idatziz eskatu • Epidemiologia fitxak bete • Agindu-medikuen orriari dietetika-preskripzioaren fitxa bete • Miaketa-, diagnosi-, jarraipen-, amaiera- eta bideratze-txostenak egin • Gaixoei dituzten arazoei buruzko informazio egokia laburbildu • Lagin eta analisi buruzko txostenak egin • Alta-txostenak egin • Esku-hartze terapeutikoen prozesuak txostena egin, erregistratu, dokumentatu, eta hala badagokio, bideratu • Historia klinikoak eta beste erregistro medikoak, hirugarrenek ulertzeko hizkera egokia erabiliaz, paperean edo euskarri informatikoan idatzi • Lanbide-txostenak idatzi eta zabaldu, betiere behar den isilekotasuna gordeta • Eremuko profesionaleko arau zein legeak, eta baita dagokien erregelamenduak ere, interpretatu • Lege-medikuntzako dokumentuak zuzenki idatzi 	<ul style="list-style-type: none"> • Kalitate-eskuliburua sortu eta idatzea, dagokion lanbide-esparruko instituzio, enpresa edo zerbitzu batentzat • Historiak eta txosten teknikoak kudeatu, aurkeztea eta partekatu, beti ere oso, egiazko, eskuragarri eta eguneratuz mantenduz, lanbideko erabaki eta balorazioak hartzerakoan berme ona izate aldera • Baliabide, ondasun, lan, dokumentu eta abarren inbentarioak eta katalogoak egin • Bezeroak eskaturiko zerbitzuak ematearekin loturiko dokumentazioa sortu eta interpretatu • Esku-hartzeko plangintza prestatu eta haren xedeak definitu, ezarritako helburuaren baitan • Baliabide material publiko eta pribatuak, giza baliabideen, ondare baliabideen, kultur baliabideen eta gainerakoak erabilerara eta ustiatetarako proiektu bat diseinatu • Edukiak hezkuntzako, ekonomikoak edo soziolaborala izan daitekeen gidoi tekniko bat diseinatu. • Merkatu-azterketak egitea, zeinetan ustiatu nahi den baliabidearen edo garatu nahi den zerbitzuaren eta demandaren arteko erlazioak zehaztuko diren. • Enpresen, erakundearen edo instituzio publikoen zuzendaritzarako programak prestatu. • Zerbitzu eta enpresentzako marketin- eta merkataritza-plana prestatu, kontuan hartuta inguruaren analisia, helburuen definizioa, eta merkataritza-, erakunde-gizarte- eta hezkuntza-estrategiak 	<ul style="list-style-type: none"> • Hitzeko eta irudizko komunikazio materialak sortu azoketarako, erakusketetarako, museoetarako, webguneetarako, etab. • Kultura-gertakarien kudeaketarekin loturiko komunikazio eta marketin proiektuak garatu. • Izaera tekniko eta kulturaleko proiektuak idatzi eta aurkeztu agentzia turistiko, hotel, aisia-gune eta abarretarako • Kultura- eta natura-ondarearen komunikazio eta marketin programak sortu eta kudeatu • Planifikazio interpretatiboa egin (helburuak ezarri, balizko erabiltzaileen analisia egin, mezuak bereizi, interpretaziorako bitartekoak aukeratu, hornidurak zehaztu) • Proposamen sozial, kultural eta zientifikoak bilduko dituzten proiektuak idatzi • Kudeaketa eta hedakuntza proiektuak Artearen eta Giza Zientzien arlo guztietan aurkeztu eta azaldu ahoz nahiz idatziz • Kanpo-harremanak kudeatu: erakunde eta enpresekiko komunikazioa, lan-taldeen koordinazioa, edizioaren koordinazioa, bileren antolaketa eta kudeaketa, etab. • Multimedia sistematan txertaturiko proiektuak garatu • Testugintza-mota eta tipologia ezberdinak testuak sortu, hainbat espezializazio mailatan • Mota eta espezializazio maila ezberdinak testuak itzuli • Testu dibulgatzaile, berezitu eta literarioak editatu euskarri arruntetan (liburuak, aldizkariak, entziklopediak,) eta euskarri berrietan (kulturazko orri elektronikoak, kultura-arloko aplikazio informatikoak, etab) • Komunikabideetan laguntza eta aholku linguistiko edo literarioa eskaini, hainbat arlotan: estilo-zuzenketa, aholku literarioa edo kulturala, nazio barmeko nahiz nazioarteko gaiez, kultura-gehiarren prestaketa, etab. • Testu baten estiloa ikuspegi kritikoz ebaluatu eta ordeko proposamenak egin • Testuak eta dokumentuak, komentatu, oharrez hornitu edo editatu, diziplinako kanon kritikoek eskatzen dutenaren arabera • Dokumentuak orraztu eta batasuna eman: erregistro bakoitzean hizkuntzaren idazkera arauarekin bat ez datorrena zuzendu; pasarte zalantzarri edo ilunak saihesti; itzulpen hutsak ezagutu eta zuzendu; akatsak konpondu • Glosario berezituak osatu, termino berriak sortzeko gaitasunaz

1b. eranskina: Gizarte-komunikazioarekin lotutako gaitasunak arloz arlo

ZIENTZIAK	ARKITEKTURA ETA IKASKETA TEKNIKOAK	OSASUN ZIENTZIAK	GIZARTE ZIENTZIAK ETA ZIENTZIA JURIDIKOAK	ARTE EDERRAK ETA GIZA ZIENTZIAK
<ul style="list-style-type: none"> • Gizarteak zientziaz duen pertzepzioa modu kritikoan interpretatu eta ebaluatu • Jakin-mina eta interesa piztu gai zientifikoaren inguruan • Zientziaren alderdi ludikoa ezagutarazi. • Gizartean oihartzuna duten gai zientifikoaren irakaskuntzarako eta komunikaziorako programak diseinatu eta gauzatu • Gizartean zientziak duen hedapen eta garapenaren inguruko ikuspegi etikoen eztabaidetan parte hartu 	<ul style="list-style-type: none"> • Arkitekturaren eta ingeniartzaren gizarteratzearekin zerikusia duten ekimenetan parte hartzea. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aurrerakuntza profesionalak hedatu gizarteko komunikabideetan 	<ul style="list-style-type: none"> • Testu eta dokumentu berezituak laburtu eta egokitu, jendearen gehiengoarentzat ulergarria den hizkera eta hiztegia erabiliz. • Testuak eta beste komunikazio-ekoizpenak egokiro komentatu eta editatu ohiko hedabide bakoitzaren hizkuntza propioan eta haien forma konbinatuetan eta euskarri berrietan. • Web orriak diseinatzea eta egitea: testuen eta irudien muntatze errazak egitea; orrialdeetan banatzea; askotariko iturrietako informazioak berrerrabili, dokumentuetan txertatu eta lortutako emaitzak egiaztatzea; etab • Eguneroko prentsa baliabide gisa erabili gai jakin batzuei buruz eta haien gizarte-eraginari buruz informazioa eskuratzeko • Publizitate-mezuak sortzea eta lantzea, hainbat euskarri eta hedabide erabiliz • Aholkuak ematea irrati, telebista, prentsa, internet, eta komunikatzeko eta informatzeko gainerako bide eta sareetatik • Estilo-liburu bat sortu eta erredaktatu • Masa-hedabideenak diren informazioko, publizitateko eta aisialdiko elementuak ikuspegi kritiko batetik integratu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Arlo turistikoarekin loturiko material kultural eta informatiboak (esku-orriak, gidak etab.) sortu • Euskarri ezberdinetako (kartelak, erakusketa-aulak, museoetako errotulazioa eta informazioa, ikus-entzunezko dokumentuak, etab.) materialak ekoiztea • Hitzezko eta irudizko komunikazio materialak sortu azoketarako, erakusketetarako, museoetarako, webguneetarako, etab. • Erakusketen, artisten eta abarren katalogoak prestatu • Teknologia berriak eta multimedia sistemak baliatzea edukien, dokumentuen, baliabideen, ondare historiko edo kulturalaren eta abarren aurkezpena eta interpretazioa egiteko • Elkarrizketa espezializatuak egin musikariei, musikako profesionalari, adituei etab. eta emaitzak aurkeztu kasuan kasuko argitalpenaren irizpideak behar bezala betez • Ekoizpen eta gertakari kultural eta artistikoen komentarioak, txosten kritikoak eta balorazioak egin komunikabide idatzietarako, ikus-entzunezkoetarako nahiz medio elektronikoetarako • Aipamen laburrak eta kritikak idatzi literaturaz, arteaz, zinemaz eta abar, argitaratuko dituen medioaren eta hartzaileen ezaugarrietara behar bezala moldaturik

2a. eranskina. Komunikazioaren xedea, arloz arlo.

ZIENTZIAK	ARKITEKTURA ETA IKASKETA TEKNIKOAK	OSASUN ZIENTZIAK	GIZARTE ZIENTZIAK ETA ZIENTZIA JURIDIKOAK	ARTE EDERRAK ETA GIZA ZIENTZIAK
<p>-Kontaketa: gertaerak, esperientziak, biografiak...</p> <p>-Deskribapena: objektu bat, fenomeno bat, prozesu bat...</p> <p>-Informazio eskuratzea eta ematea: datuak edota informazio zientifikoa biltzea, laburtzea, zabaltzea...</p> <p>-Argibideak ematea eta justifikatzea: ikerketa-prozedurak; adibideak; kasu praktikoak; etab.</p> <p>-Jarraibideak ematea: laborategiko saioak; prozedura zientifikoak; etab.</p> <p>-Hipotesiak egitea: formulatzea; azaltzea; justifikatzea; eztabaidatzea; etab.</p> <p>-Argudioa: iritzia ematea, arrazoitzea, ondorioak ateratzea, kritikitzea...</p>	<p>-Deskribapena: tresneria eta baliabide teknologikoak...</p> <p>-Informazioa eskuratzea eta ematea: dokumentazio tekniko biltzea, antolatzea eta laburtzea, dokumentazio administratiboa osatzea....</p> <p>-Argibideak ematea eta justifikatzea: adibideak; prozedura teknikoak; kasu praktikoak; etab.</p> <p>-Jarraibideak ematea: laborategiko saioak; tresnak erabiltzeko prozedurak; etab.</p>	<p>-Deskribapena: tresneria, gaixotasunak, sintomak, tratamenduak...</p> <p>-Informazioaren eskuratzea eta ematea: Informazio kliniko biltzea; gaixoarengandik informazio kliniko eskuratzea; informazioa laburtzea eta komunikatzea; etab.</p> <p>-Argibideak ematea eta justifikatzea: diagnostikoak; prozedura klinikoak; tratamenduak; etab.</p> <p>-Jarraibideak ematea: botikak; osasun-aholkuak; tratamenduak eta zaintza; etab.</p> <p>-Elkarrekintza: gaixoengandik informazioa eskuratzea; jarraibideak ematea; gaixoen egoera emozionalean eragitea; etab.</p>	<p>-Kontaketa: gertaerak, esperientziak...</p> <p>-Deskribapena: baliabideak, zerbitzuak, prozedurak...</p> <p>-Informazioa eskuratzea eta ematea: galdeketak egitea; dokumentazio tekniko biltzea, antolatzea eta laburtzea; dokumentazio administratiboa osatzea; etab.</p> <p>-Argibideak ematea eta justifikatzea: zerbitzuak; prozedurak, kasu praktikoak; etab.</p> <p>-Jarraibideak ematea: orientazioa; aholkularitza; estrategiak; etab.</p> <p>-Hipotesiak egitea: formulatzea; azaltzea; justifikatzea; eztabaidatzea; etab.</p> <p>-Argudioa: iritzia ematea, arrazoitzea, ondorioak ateratzea, kritikitzea, marketina, publizitatea...</p> <p>-Elkarrekintza: informazio adierazgarria eskuratzea; egoera emozionalean eragitea; ekintzara bultzatzea; orientabideak ematea; etab.</p>	<p>-Kontaketa: gertakari eta bilakaera historikoak...</p> <p>-Deskribapena: arte-lanak...</p> <p>-Informazioa eskuratzea eta ematea: dokumentazio bibliografikoa biltzea, antolatzea eta laburtzea; baliabideak, zerbitzuak eta prozedurak azaltzea; etab.</p> <p>-Argibideak ematea eta justifikatzea: arte-lanei buruz; musika-lanei buruz; lan literarioei buruz; etab.</p> <p>-Jarraibideak ematea: arte-sorkuntzarako irizpideak; sorkuntza literarioarako irizpideak; artea, literatura eta musika interpretatzeko irizpideak; etab.</p> <p>-Hipotesiak egitea: formulatzea; azaltzea; justifikatzea; eztabaidatzea; etab.</p> <p>-Argudioa: iritzia ematea, arrazoitzea, ondorioak ateratzea, kritikitzea...</p>

2b. eranskina: Funtsezko komunikazio-eragiketak arloz arlo

ZIENTZIAK	ARKITEKTURA ETA IKASKETA TEKNIKOAK	OSASUN ZIENTZIAK	GIZARTE ZIENTZIAK ETA ZIENTZIA JURIDIKOAK	ARTE EDERRAK ETA GIZA ZIENTZIAK
<p>E01. Dokumentazio-lana: informazioa bilatu, bildu, hautatu, oharrak hartu, informazioa antolatu, analizatu, kritikoki aztertu...</p> <p>E02. Testuen hustuketa: ideia nagusiak identifikatu, eskemak egin, hitz gakoak identifikatu, Informazioa laburbildu, informazioa zehaztu, hedatu, soildu, alderatu, moldatu, osatu...</p> <p>E03. Testugintza: testuinguratzea, planifikazioa, egituratzea, gidaritza, kontrola, zuzenketa...</p> <p>E04. Informazioaren komunikazioa: solaskideen beharretara egokitu, solaskidea gidatu, malgutasunez komunikatu, berbaldia kontrolatu eta zuzendu, hutsak konpentsatu...</p> <p>E05. Azalpena: gaia testuinguratu, gaia zehaztu, aurrekariak laburbildu tesia aurkeztu, hipotesiak garatu, ondorioak atera...</p> <p>E07. Argudioa: Nork bere ikuspuntua zehaztu, besteen ikuspegiak alderatu eta laburbildu, argudioak garatu, besteen iritziei erantzun...</p> <p>E09. Elkarlana: galdetu eta erantzun, parte hartzera bultzatu, jarraibide xeheak eman arazoak, auziak garbi azaldu, azalpenak eskatu, konponbideak proposatu eta negoziatu...</p>	<p>E01. Dokumentazio-lana: informazioa bilatu, bildu, hautatu, oharrak hartu, informazioa antolatu, analizatu, kritikoki aztertu...</p> <p>E05. Azalpena: egitasmoak testuinguratu, proiektua aurkeztu, tresneria deskribatu, ezaugarriak zehaztu, prozesua deskribatu, argibideak eman...</p>	<p>E01. Dokumentazio-lana: informazioa bilatu, bildu, hautatu, oharrak hartu, informazioa antolatu, analizatu, kritikoki aztertu...</p> <p>E03. Erregistro-lana: protokoloak ezagutu; fitxak eta historiak bete; txostenak egin...</p> <p>E04. Informazioaren komunikazioa: solaskideen beharretara egokitu, solaskidea gidatu, malgutasunez komunikatu, berbaldia kontrolatu eta zuzendu, hutsak konpentsatu...</p> <p>E05. Azalpena: aurrekariak, sintomak eta sendabideak azaldu, diagnostikoa egin,...</p> <p>E06. Instrukzioa: jarraibideak eman; justifikatu; argibideak erantsi; oharrak egin...</p> <p>E07. Argudioa: Hipotesiak egin, nork bere ikuspuntua zehaztu, besteen ikuspegiak alderatu eta laburbildu, argudioak garatu, besteen iritziei erantzun...</p>	<p>E01. Dokumentazio-lana: informazioa bilatu, bildu, hautatu, oharrak hartu, informazioa antolatu, analizatu, kritikoki aztertu...</p> <p>E03. Erregistro-lana: protokoloak ezagutu; fitxak eta inprimakiak bete; txostenak egin...</p> <p>E03. Testugintza: testuinguratzea, planifikazioa, egituratzea, gidaritza, estiloaren doikuntza, prozesuaren kontrola, zuzenketa, edizioa...</p> <p>E04. Informazioaren komunikazioa: solaskideen beharretara egokitu, solaskidea gidatu, malgutasunez komunikatu, berbaldia kontrolatu eta zuzendu, hutsak konpentsatu...</p> <p>E05. Azalpena: gaia testuinguratu, aurrekariak laburbildu, tesia aurkeztu, hipotesiak egin, ondorioak atera...</p> <p>E05. Azalpena II: egitasmoak testuinguratu, proiektua aurkeztu, tresneria deskribatu, ezaugarriak zehaztu, prozesua deskribatu, argibideak eman...</p> <p>E06. Instrukzioa: jarraibideak eman; justifikatu; argibideak erantsi; oharrak egin...</p> <p>E07. Argudioa: Nork bere ikuspuntua zehaztu, besteen ikuspegiak alderatu eta laburbildu, argudioak garatu, besteen iritziei erantzun; argudio juridikoa;...</p> <p>E08. Bitartekaritza: testuinguruaz jabetu; funtsezko datuak eskuratu eta eman; arazoak konpontzeko bitartekoak aztertu eta aurkeztu; informazioa laburbildu; beste solaskide eta erakundeekin harremanetan jarri; etab.</p> <p>E09. Elkarlana: galdetu eta erantzun, parte hartzera bultzatu, jarraibide xeheak eman arazoak, auziak garbi azaldu, azalpenak eskatu, konponbideak proposatu eta negoziatu...</p>	<p>E01. Dokumentazio-lana: informazioa bilatu, bildu, hautatu, oharrak hartu, informazioa antolatu, analizatu, kritikoki aztertu...</p> <p>E03. Erregistro-lana: fitxak egin; dokumentu biltegiak; artxiboak; etab.</p> <p>E03. Testugintza: testuinguratzea, planifikazioa, egituratzea, gidaritza, estiloaren doikuntza, prozesuaren kontrola, zuzenketa, edizioa...</p> <p>E04. Informazioaren komunikazioa: solaskideen beharretara egokitu, solaskidea gidatu, malgutasunez komunikatu, berbaldia kontrolatu eta zuzendu, hutsak konpentsatu...</p> <p>E05. Azalpena: egitasmoak testuinguratu, proiektua aurkeztu, tresneria deskribatu, ezaugarriak zehaztu, prozesua deskribatu, argibideak eman...</p> <p>E07. Argudioa: Nork bere ikuspuntua zehaztu, besteen ikuspegiak alderatu eta laburbildu, argudioak garatu, besteen iritziei erantzun; argudio juridikoa;...</p>

3a. eranskina: Testuinguru akademiko eta profesioaletan komunikatzeko oinarrizko ahalbide pragmatiko eta funtzionalak

ZIENTZIAK	ARKITEKTURA ETA IKASKETA TEKNIKOAK	OSASUN ZIENTZIAK	GIZARTE ZIENTZIAK ETA ZIENTZIA JURIDIKOAK	ARTE EDERRAK ETA GIZA ZIENTZIAK
<ul style="list-style-type: none"> • Ekoizpen akademikoan ohiko konbentzio eta eskakizunak ezagutzea • Ekoizpen akademikoetan ohikoak diren azalpen moduen (irudiak, taulak, formulak, grafikoak etab.) oinarritzko erabilerak ezagutzea • Analisiaren eta sintesiaren oinarritzko estrategiak menderatzea, askotariko informazioak antolatu eta integratzeko mailan • Argudio eta ideiak azaltzeko orduan zehaztasuna • Beste espezialisten hizkera eta proposamenak ulertzeko gaitasuna • Idatzitako eta ahozko komunikaziorako gaitasun ona erakustea, ikerlan baten edo aplikazio baten emaitza aisetasunez eta konfiantzaz aurkeztu ahal izateko, ebaluazio kritikoa egingo duten lankideen edo aztertzaileen aurrean, testuinguru formalean nahiz informalean • Adituak ez direnei eta jendeari, oro har, zientzia azaltzeko gaitasuna • Adituak ez direnekin komunikatzeko gaitasuna, laneko hainbat eginkizunen testuinguruan: gida edo monitore-lanean; idazle, erredaktore edota kazetari espezializatuaren langintzan; dibulgazio-lanean; aholkulari zientifikoaren eginkizunean; etab. • Hezkuntza arloan gai zientifikoak azaltzeko gaitasuna • Gai zientifikoaren inguruan ikusmina eta interesa pizteko gaitasuna • Adituen nahiz adituak ez direnen galderei testuinguru ezberdinetan erantzuteko gaitasuna: proiektuez, produktuez, gai espezializatu baten inguruan, etab. • Bezeroei, enpresei, erakundeei eta besteri arreta egokia eskaintzeko behar diren ezagutzak eta trebetasunak • Gai zientifikoaren inguruko komunikazio egoeretan aise aritzeko gaitasuna, testuinguru komunikatiboan edozein delarik 	<ul style="list-style-type: none"> • Informazio teknikoaren interpretatzeko gai izatea • Analisi eta sintesirako gaitasuna • Hitzaren eta irudiaren bidez komunikatzeko gai izatea • Gai izatea ideiak era konbentzigarrian komunikatzeko • Gai izatea txostenak egite eta aurkezte aldera, ahoz zein idatziz erraz komunikatzeko • Gai izatea lanaren irizpideak eta emaitzak ahoz azaltzeko eta defendatzeko • Gai izatea talde-laneko jardueretan komunikazio eraginkorra garatzeko • Gai izatea bezeroekin, administrazioarekin eta erabiltzaileekin elkarrekin aritzeko • Gai izatea jarraibide argiak emateko eta jasotzeko • Gai izatea arloko gaietan adituak ez direnekin komunikatzeko • Gai izatea proposamen bateko informazioa era trebetasunez eta teknikaz jasotzeko • Gai izatea gizarte osoari jardun tekniko konplexuei buruzko informazio eraginkorra emateko, txosten sendoak eta dokumentazioaren diseinua ondo ulertuz eta idatziz • . 	<ul style="list-style-type: none"> • Gai izatea aurrerakuntza profesionalak hainbat forotan komunikatzeko • Gai izatea gaixoari arretaz entzuteko, dituen arazoei buruzko informazio garrantzitsua jaso eta laburtu, eta informazio horren edukia ulertze aldera • Gai izatea modu eraginkor eta argian komunikatzeko, ahoz zein idatziz gaixoekin, senitartekoekin, hedabideekin eta beste profesionalekin • Gai izatea modu arinean ahoz eta idatziz komunikatzeko, pazienteekin, beste lankideekin, agintariekin edo gizarte zabalarekin, ezagutza eta informazio profesionala partekatze eta zabaltze aldera • iritzi klinikoak baliarazteko • Gai izatea pazienteei, zaintzaileei eta haien familiei informazioa emateko 	<ul style="list-style-type: none"> • Informazioa biltzeko, hautatzeko, antolatzeko, irudikatze, zaintzeko, berreskuratzeko, hedatzeko, elkartrukatzeko eta hartara iristeko gaitasuna • Trebetasunak izatea erabiltzaileen beharren arabera informazioa antolatzeko eta igortze aldera informazioa analizatzeko, sintetizatze eta ahoz zein idatziz komunikatzeko • Komunikabideak eta haietako erregistro nagusiak ezagutzea, beti ere, mezuak, haien bidez hedatuko diren mezuak, kanpainak eta programak egiten lagundu ahal izateko eta horretarako aholkuak emateko • Trebetasunak izatea hedabideak analizatzeko eta hautatzeko, beti ere, komunikazio-mezuei eta kanpainiei egokituriko komunikazio-estrategien arabera • Gai izatea helburuen eta komunikabidearen arabera hainbat komunikazio-teknika hautatzeko eta erabiltzeko • Gai izatea beste eremu batzuetako eta hainbat testuingurutako adituekin komunikatu eta haien artean integratu ahal izateko, entzuketara eraginkorrerako • Gai izatea aholkularitza eta bitartekaritza prozesuetan ezinbestekoak diren komunikazio, elkarrizketarako eta entzuketara eraginkorrerako • Lanbide-jarduerako hainbat egoeratan eta hainbat hizkeratan eraginkorki moldatzeko behar diren komunikazio-trebetasunak izatea • Lanbideko esku-hartzearen testuinguruan (aholkularitza, bitartekaritza, salerosketa, eta abar) pertsonen arteko komunikaziorako trebetasunak izatea • Proiektuen kudeaketako, dokumentazio-laneko, giza baliabideko prozesu konplexuen kudeaketan negoziatzeko eta komunikatzeko trebetasunak izatea • Lanbidearen arloan hainbat entzuleriari dagozkion kontzeptuak, arazoak eta etorkizunerako aukerak komunikatzeko ezagutzak eta trebetasunak izatea • Gai izatea lanbide-gaietan hizkera erraza eta ulergarri batean jarraibideak emateko • Profesional eta enpresekiko komunikazioan egiten diren proposamen edo prozesuetan argudio argi eta sendoak egiteko gaitasuna izatea • Hainbat motatako hedabideei hobekien egokitzen zaizkien hizkuntza-baliabideak aukeratzeko trebetasuna izatea, ohiko hedabideetako bakoitzaren (prentsa, argazkia, irratia, telebista...) berariazko hizkeran komunikatze aldera • Hainbat motatako mezuak prestatzerakoan erabili behar diren elementu grafikoak, irudiak eta testuak sortzeko eta garatzeko gaitasuna eta trebetasuna izatea 	<ul style="list-style-type: none"> • Dokumentazio konplexuaren analisi eta sintesia egiteko gaitasuna izatea, horretaz baliaturik aipamenak, testu-iruzkinak, itzulpenak, txostenak, ikerkuntza memoriak eta abar osatzeko • Gaitasuna izatea iturri dokumentalak analizatzeko, interpretatzeko eta sintetizatze, arte-lanak, literatura- edo musika-ekoizpenak edo arkeologia-, historia- edo natur ondarea azaldu eta testuinguruan kokatzeko aldera • Gaitasuna izatea helburuak ezartzeko, balizko erabiltzaileak aztertze, mezuak aukeratzeko, interpretazio-bitartekoak hautatzeko eta ekipamendu-beharrak zehazteko, arte-, musika-, literatura-, arkeologia-, historia- edo natur ondarearen komunikazio eta marketin-programak sortu eta kudeatzeko aldera • Gaitasuna izatea arte-lanek, musika- edo literatura-ekoizpenek edo ondare arkeologiko, historiko edo naturalaren piezen ezaugarriei egokitzen zaizkien aurkezpen-sistemak hautatzeko, ezaugarriok modu eraginkorrean komunikatze aldera • Enpresa-komunikazioko trebetasunak izatea multimedia sistemak eta komunikabideen bitartez marketin- eta zabalkuntza- kanpainak antolatzeko • Trebetasuna izatea arte, musika, literatura, arkeologia, eta historia arloetako proiektuak edota natur ondarea sustatzeko komunikatzeko eta hedatzeko, askotariko testuinguruetan eta hainbat hartzailerekin motarentzat

3b. eranskina. Ahalbide lexiko eta semantikoak

ZIENTZIAK	ARKITEKTURA ETA IKASKETA TEKNIKOAK	OSASUN ZIENTZIAK	GIZARTE ZIENTZIAK ETA ZIENTZIA JURIDIKOAK	ARTE EDERRAK ETA GIZA ZIENTZIAK
<ul style="list-style-type: none"> • Terminologia berezituaren alderdi nagusiak ezagutzea • Hiztegi zientifikoaren, nazioarteko konbentzio terminologikoen eta tokiko hizkuntzetarako egokitzapenen alderdi nagusiak ezagutzea • Kontzeptu, printzipio eta teoria zientifikoak ulertzeko eta adierazteko jakintza arlo bakoitzak bere dituen kontzeptuei dagokien hiztegia ezagutzea • Terminologia berezitua erabiltzeko eta kritikatzeko gaitasuna • Dagokion espezialitate zientifikoari atxikitako printzipio, termino eta kontzeptuak erabiliz egoki jardutea • Dagokion espezialitate zientifikoari atxikitako oinarritzko kontzeptuak zuzen definitzen jakitea, aldian-aldian egoerak eskatzen dituen harremanetan arloko gaiei buruz aise jardun ahal izateko moduan, komunikazio-testuingurua edozein delarik 	<ul style="list-style-type: none"> • Gai izatea proiektu teknikoan euskarri diren diziplinetako printzipio eta teorien terminologia eta nomenklaturak erabiltzeko • Lanbideko hizkeran modu eraginkorrean komunikatzeko gai izatea 	<ul style="list-style-type: none"> • Gai izatea beste profesionalakiko elkarrekintza eraginkorra izateko terminologia menderatzeko • Gai izatea medikuntzako terminoak beren osagai nagusietan banatzeko, eta haietatik abiatuz medikuntzako termino berriak osatzeko 	<ul style="list-style-type: none"> • Gai izatea lanbideko gai eta aferei buruz komunikatzeko eta mezuak igortzeko, ahoz zein idatziz, terminologia egokia erabiliz • Eginkizun akademikoetan, irakaskuntzaren zein ikerkuntzaren jardueran hizkera zientifikoa erabiltzeko gaitasuna izatea • Publizitate-mezuetan eta komunikazio-kanpainetan hizkuntzari molde sortzailea emateko gaitasuna izatea • Diskurtsoak hizkuntzaren erregistro jasoari egokitzeko gaitasuna 	<ul style="list-style-type: none"> • Dokumentuak interpretatzeko gaitasuna izatea, bereziki menperatuz terminologia berezitua eta teknikoa, ahozko edo idatzizko aurkezpen akademiko edo profesionalak egiteko • Hiztegi teknikoa menperatzea, ikerkuntza eta dokumentazio lanetan parte diren espezialitateen hizkerak behar bezala ulertzeko • Arloko diziplinetako terminologia berezitua eta teknikoa menperatzea, kritika-, txosten-, ikerkuntza eta antzeko lanak egiteko eta lanok ahoz eta idatziz eta euskarri nahiz medio ezberdinetan egoki komunikatzeko • Teknika artistiko, musika mota edo literatura genero bakoitzak bere dituen lexikoa, kode eta kontzeptuak ondo ezagutzea, sorkuntza mota bakoitzaren sormen-hizkuntza berezia eta hari loturiko ideia artistiko eta estetikoak hitzez adierazteko

JUSTIFIKAZIOA

Bestela pentsa baliteke ere, komunikazio-gaitasunak funtsezkoak dira arteen arloko profesionalen jardunean; are gehiago, arteak XXI. mendean duen gizarte-testuinguruan. Izan ere, askotariko egoera komunikatiboei erantzun beharko diete jarduera artistikoen munduko eragileek beren ohiko zereginetan: erakundeekiko harremanetan, hezkuntzan, komunikabideekiko harremanetan, ikuskizunen eta arte-lanen azalpenetan eta kritikan, artearen zabalkundean, eta abar. Esan gabe doa arlo honetan orotariko espezialitate artistikoak sartzen direla: pintura, eskultura, musika, antzerkia, argazkigintza, eta abar. Arteen gizarte-dimentsioa, beraz, oso zabala da ikuskera honetan.

Alabaina, arteen gizarte-dimentsioa areagotzeak erronka berriak ekarri dizkio euskarari, bereganatu beharreko hainbat eremu zabalduta baitaizkio aurrez aurre: jarduera artistikoaren sustapenaren esparrua, arte-sorkuntzaren mundua, artearen merkatua, espezialitate artistikoen ikastegietakoa, erakusketa-aretoen eta museoen mundua, ikuskizun-aretoa, eta abar. Eremu horietan nabarmen-nabarmena da, jada, gizartearentzat erreferente izango diren profesional euskaldunen beharra; izan ere, ondo gaitutako profesionalik gabe nekez normalizatu eta garatuko baita euskara arlo berri hauetan.

Irakasgai honek, bada, jarduera artistikoen esparruan arituko diren profesional eta eragileen komunikazio-gaitasunen pizgarri izan nahi du. Horretarako, hainbat baliabide jarriko ditu haien esku, beren testuinguru profesionaletako eskakizunei egokiro erantzuteko gai izan daitezen.

HELBURUAK

Hauek dira irakasgai honek jomugan hartuko dituen bost gaitasunak:

- 1. gaitasuna.** Arteen historiaren eta sorkuntza artistikoaren iturri dokumentalen analisia, interpretazioa eta sintesia egitea.
- 2. gaitasuna.** Problema artistiko konplexuak, arte-lanen proiektuak eta sorkuntza-prozesuak, ahoz nahiz idatziz, modu argian aurkeztea
- 3. gaitasuna.** Ideia artistikoen, arte ekoizpenaren eta arte-lanen inguruko azalpenak, argibideak zein aholkuak ematea eta kritika formalak egitea, komunikazio-testuinguruaren eskakizunak aintzat hartuta
- 4. gaitasuna.** Sorkuntza-prozesuaren barruan ideiak eta proposamenak ekoiztea, aurkeztea eta argudiatzea, adostasunerako bideak eta elkarlana erraztuz.
- 5. gaitasuna.** Ikuskizunak, erakusketak, zabalkunde-ekitaldiak, hezkuntza-programak eta antzekoak antolatzeke, hedatzeko eta kudeatzeko erabiltzen diren komunikazio, dokumentu eta protokolo profesional ohikoenak ezagutzea eta aise baliatzea.

LANGAIK / EDUKIAK

Hauek dira irakasgai honek langai hartuko dituen alderdiak

-Arteen arloko komunikazio-eskakizunak: komunikazio-eremuak, helburuak, jorratu ohi diren gaiak, gaien trataera...

-Komunikazioaren moldea: baldintza fisikoen arabera, mintzaideen ezaugarrien arabera, euskarrien eta baliabideen arabera...

-Komunikazio-jarduerak: informazioa eskuratzeko irakurketa, jendaurreko azalpena, entzuketa arretatsua, ahozko elkarreragina, elkarreragin idatzia, idatzizko ekoizpena, bitartekotza...

-Testuak: testu akademikoak (artikulu espezializatuak, laburpenak, debate akademikoak, azterketa bibliografikoak, ekoizpen artistikoen iruzkinak...), testu teknikoak (katalogoak, gidak, adituen txostenak, egitasmoak, material didaktikoak...), komunikabideetako testuak (erreportajeak, elkarrizketak, kritikak...), zabalkunde testuak, literatur testuak, eta abar.

-Estilo eta terminologia espezializatua.

AMAIERAKO SOSLAIA / EBALUAZIORAKO IRIZPIDEAK

Hauxe da ikasgai honek bilatzen duen amaierako soslaia

- Diziplinaren kanon kritikoak ekoizpen artistikoei, musikalei edota literarioei, aplikatzeko trebetasuna, lan edo proposamenak komentatzeko, oharrak eranstea, kritikatzeko eta ikerkuntza mota ezberdinen emaitzak azaltzekoan
- Musika-, arte- zein literatura-ekoizpenarekin zerikusia duen dokumentazioa edozein euskarritan eskuratzeko, kudeatzeko eta ebaluatzeko trebetasuna, analisisa, indukzioa, dedukzioa eta sintesia baliatuta.
- Arte-lanek, musika- edo literatura-ekoizpenen ezaugarriei egokitzen zaizkien aurkezpen-sistemak hautatzeko trebetasuna, ezaugarriok modu eraginkorrean komunikatze aldera
- Ahozko zein idatzizko berbaldiak prestatzeko eta gauzatzeko estrategia eraginkorrak.
- Lanbide-adierazpide den aldetik, hizkuntza estandarraren irizpideen ezagutza nahikoa.
- Artearen sormen-hizkuntza (lexikoa eta terminologia) aise baliatzea arte esparruak bere dituen kontzeptuak, pentsamenduak eta diskurtsoak adierazteko.

EBALUAZIO-PROZEDURA

Gaitasunak egiaztatzeko hiru bide erabiliko dira:

- Parte-hartzea:** talde-lanerako gaitasuna, jokabide autonomia, jarrera aktiboa, ekarpenen kalitatea, eta abar.
- Portafolioa:**
 - Jomugan hartutako gaitasunak egiaztatzen dituzten 5-10 lan (ahozkoak zein idatziak). Gutxienez gaitasun bakoitzeko bat.
 - Komunikazio eraginkorrerako irizpideak laburbiltzen dituen txostena.
 - Estilo eta terminologia zainduaren auzi adierazgarrien inguruko 20 fitxa.
- Azterketa-proba(k).**

Ikasturte hasieran jakinaraziko zaie ikasleei zein izango den ebaluazio-protokoloa: gainditzeko erakutsi beharreko maila, atalez ataleko puntuazio-baremoak, zuzenketarako irizpideak, eta abar. Ikasturte hasieran argituko da, halaber, zer aukera dituzten eskola-saiotara etortzen ez diren ikasleek. Edozein kasutan, beti hartuko dira aintzat UPV/EHUren arautegiak ebaluaziorako ematen dituen jarraibideak eta ezartzen dituen eskakizunak.